

VIIDEN TÄHDEN KESKUSTA

Tilannekatsaus
Tampereen keskusta 2040 -kehittämisohjelma

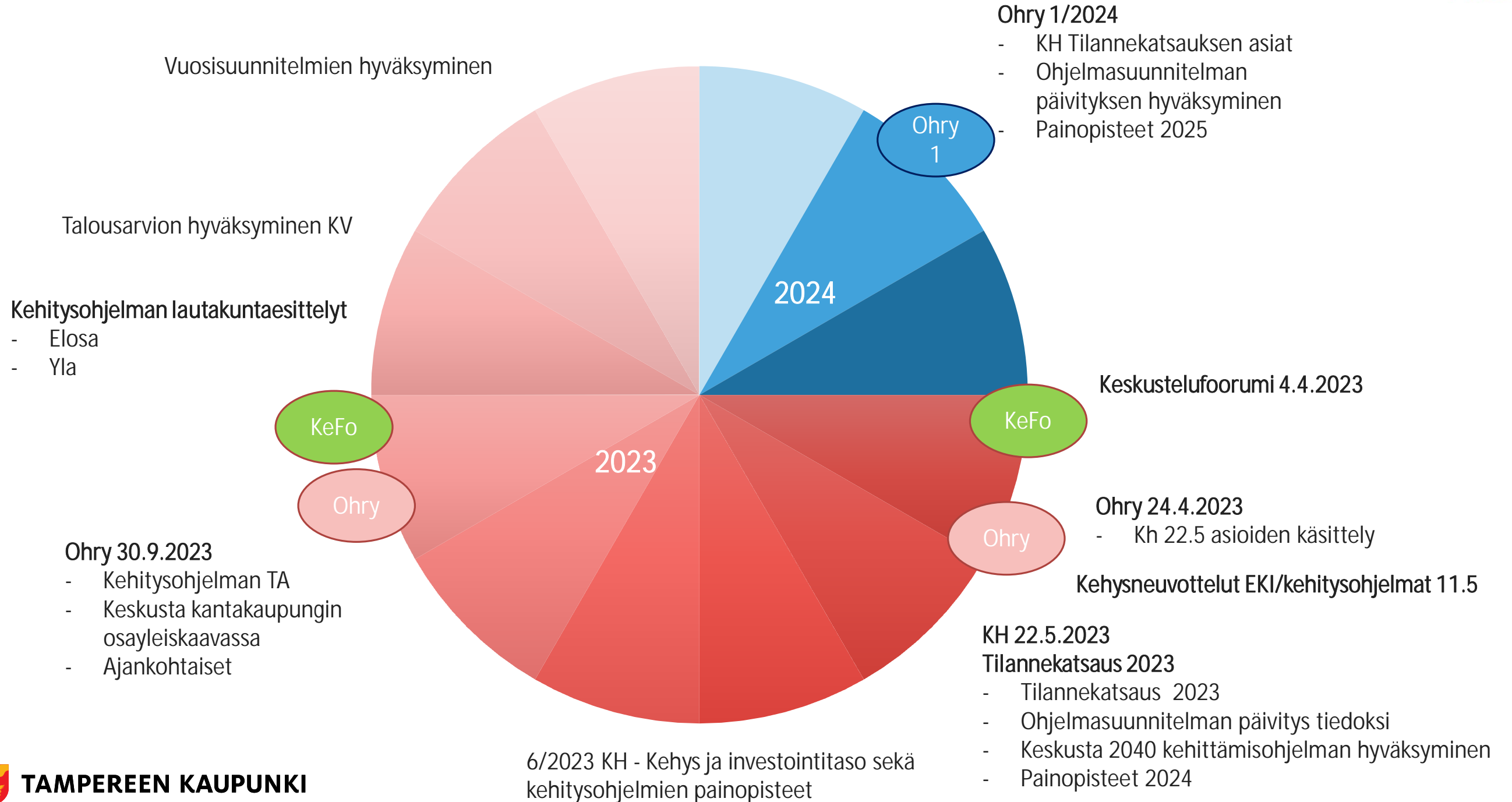
Kaupunginhallitus 29.5.2023

Esiteltävät asiat:

- Kehitysohjelman vuosikello 2023-2024
- Kehitysohjelman tilannekatsaus
 - Kehitysohjelman 2030 tavoitteet ja mittarit
 - Kehitysohjelman painotukset vuodelle 2024
 - Valtuustokauden tavoitteiden toteumatilanne
- Ohjelmasuunnitelman päivitys
- Viiden tähden keskusta –kehitysohjelman keskustelufoorumien terveiset
- Tampereen keskusta 2040 –kehittämishojelman päivitys

Kehitysohjelman tilannekatsaus

Viiden tähden keskustan vuosikello 2023-2024



Kehitysohjelman tavoitteet ja mittarit

Kehitysohjelman tavoitteet 2030

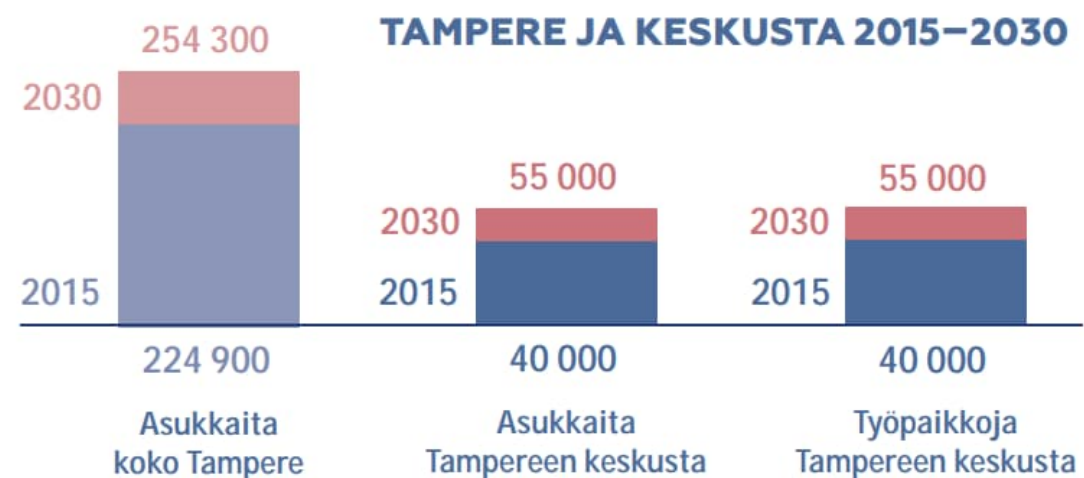
2.1 VISIO JA TAVOITTEET

VISIO:

- > Hyvää yhteistä kaupunkia
- > Elinkeinoelämän veturi
- > Saavutettava ja sujuva
- > Tapahtumia, elämyksiä ja palveluja
- > Tamperelainen ja kansainvälinen.

TAVOITTEET:

- > Asukkaita 55 000 (valmius + 15 000 aikavälillä 2015–2030)
- > Työpaikkoja 55 000 (valmius + 15 000 aikavälillä 2015–2030)
- > Elinvoimaluku yli 4 (nousua +0.01/vuosi aikavälillä 2015–2030).

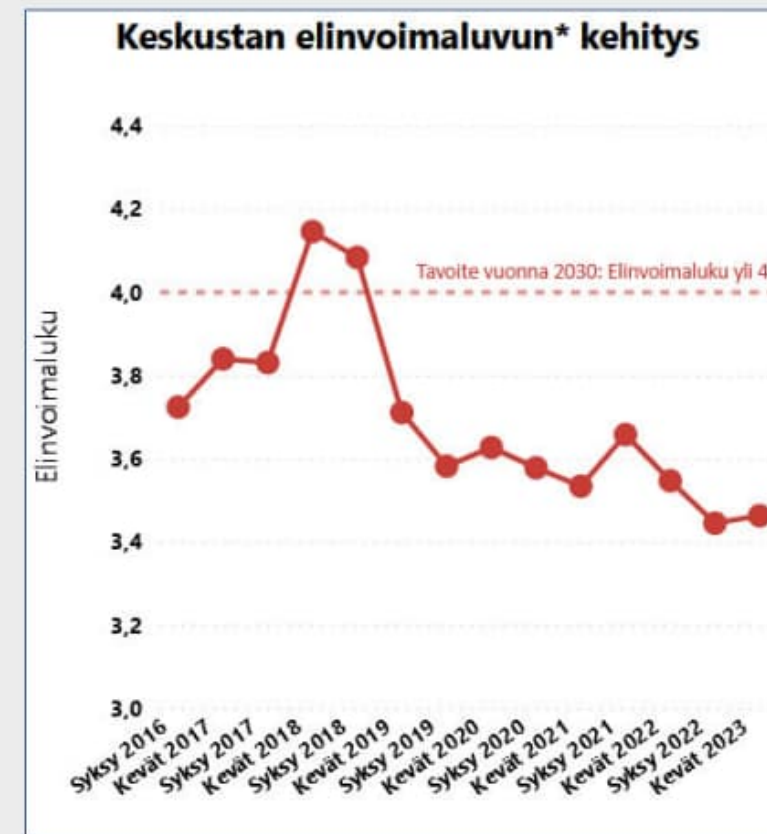
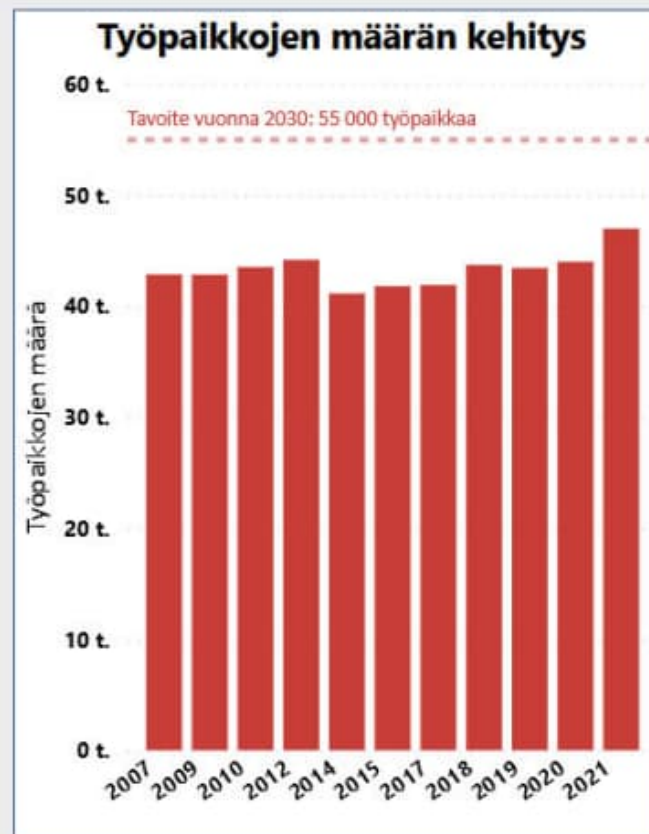
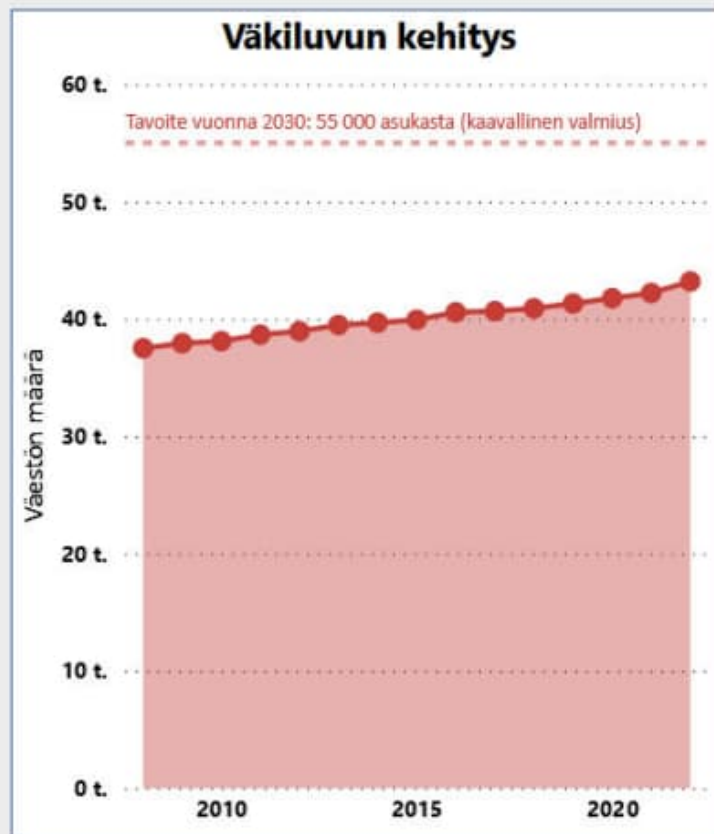


TAULUKKO: Viiden tähden keskustan asukas- ja työpaikkatavoitteet 2015–2030 (samat kuin Tampereen keskustan strategisessa osayleiskaavassa 2016). Uusimmat luvut toteumasta:

- > Vuoden 2017 lopussa asukkaita koko Tampereella 231 853
- > Vuoden 2017 lopussa asukkaita Viiden tähden keskustassa 40 661
- > Vuoden 2015 lopussa työpaikkoja Viiden tähden keskustassa 41 820.

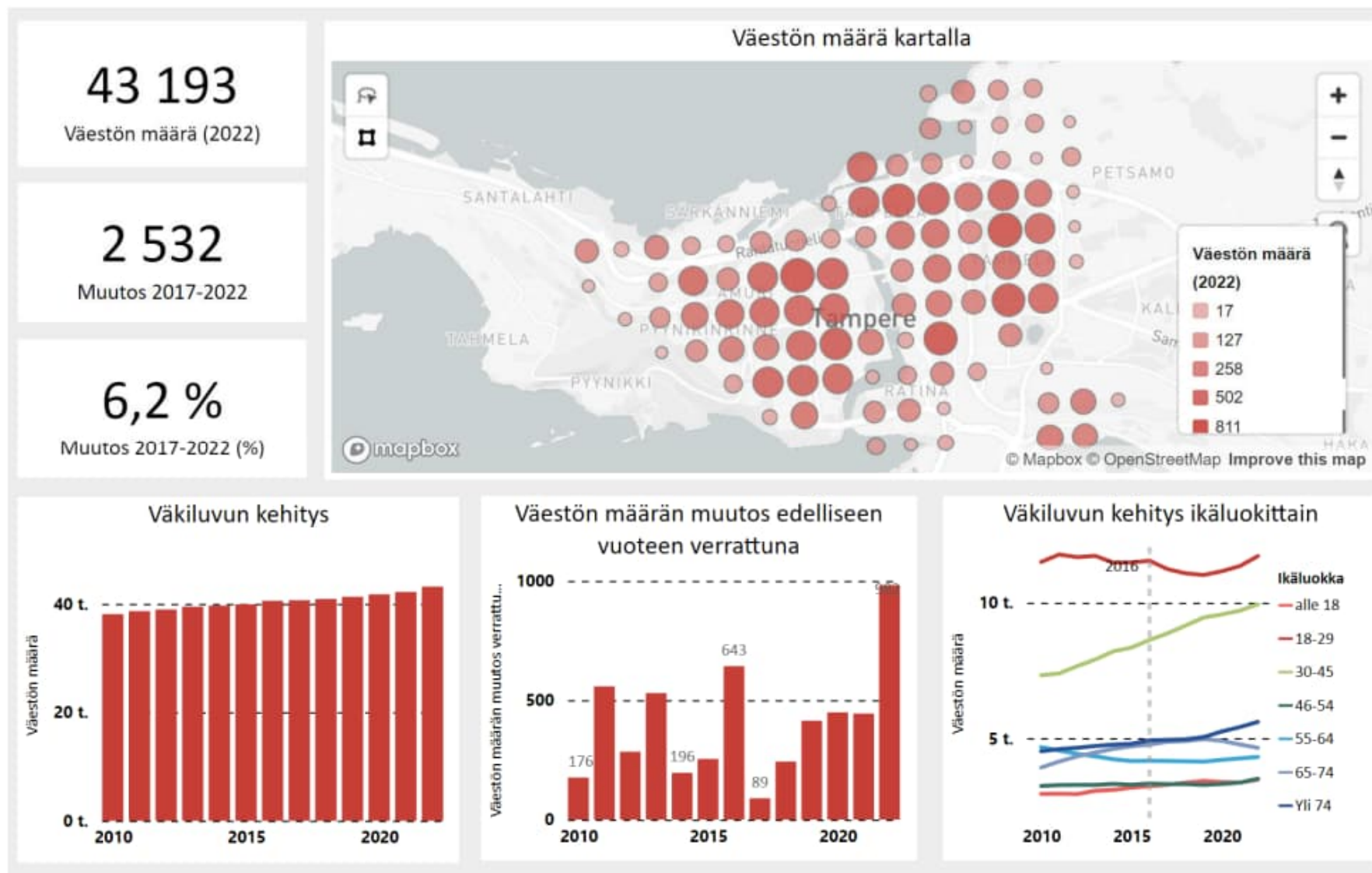
Huom! Tilannekatsauksessa raportoidaan voimassa olevan 2030 vuoteen tähtäävän kehittämisohjelman tavoitteiden ja 2022-2025 asetettujen valtuustokauden tavoitteiden toteumasta. Kaupunginhallituksessa samalla käsiteltävässä 2040 vuoteen tähtäävässä kehittämisohjelman päivityksessä esitellään uudistettu visio ja päivitetty pitkän aikavälin tavoitteet.

KESKUSTAN KEHITTÄMISOHJELMAN 2018-2030 PÄÄINDIKAATTORIT

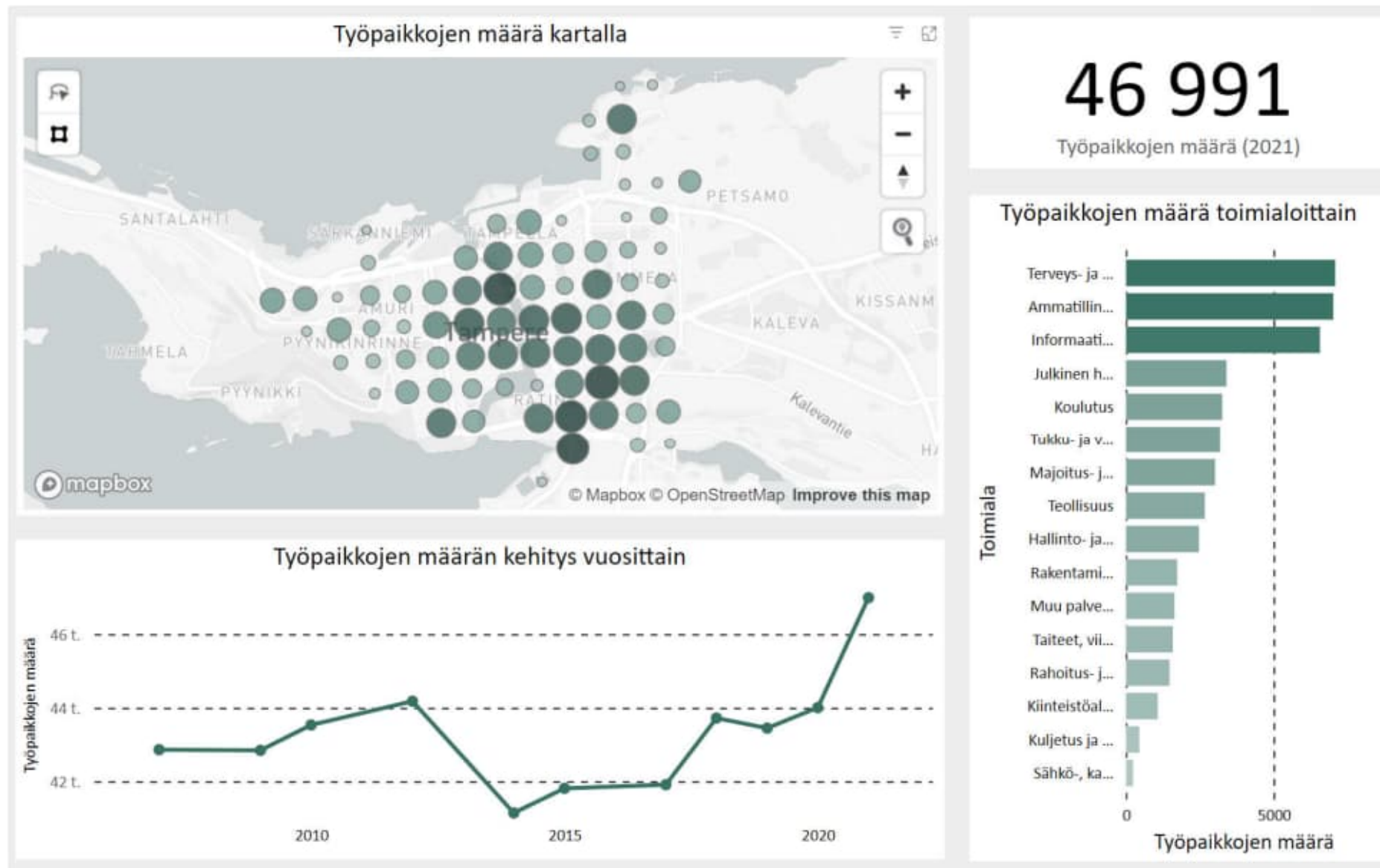


* EKK ry:n menetelmän mukainen tunnusluku, joka kuvastaa kaupunkikeskustojen kaupallista elinvoimaisuutta. Laskentakaava elinvoimaluku = (kaupat+ravintolat-tyhjät liike-tilat) x 1000 / asukasluku

Keskustan väestönkehitys 2010-2022



Työpaikkamäärän kehitys



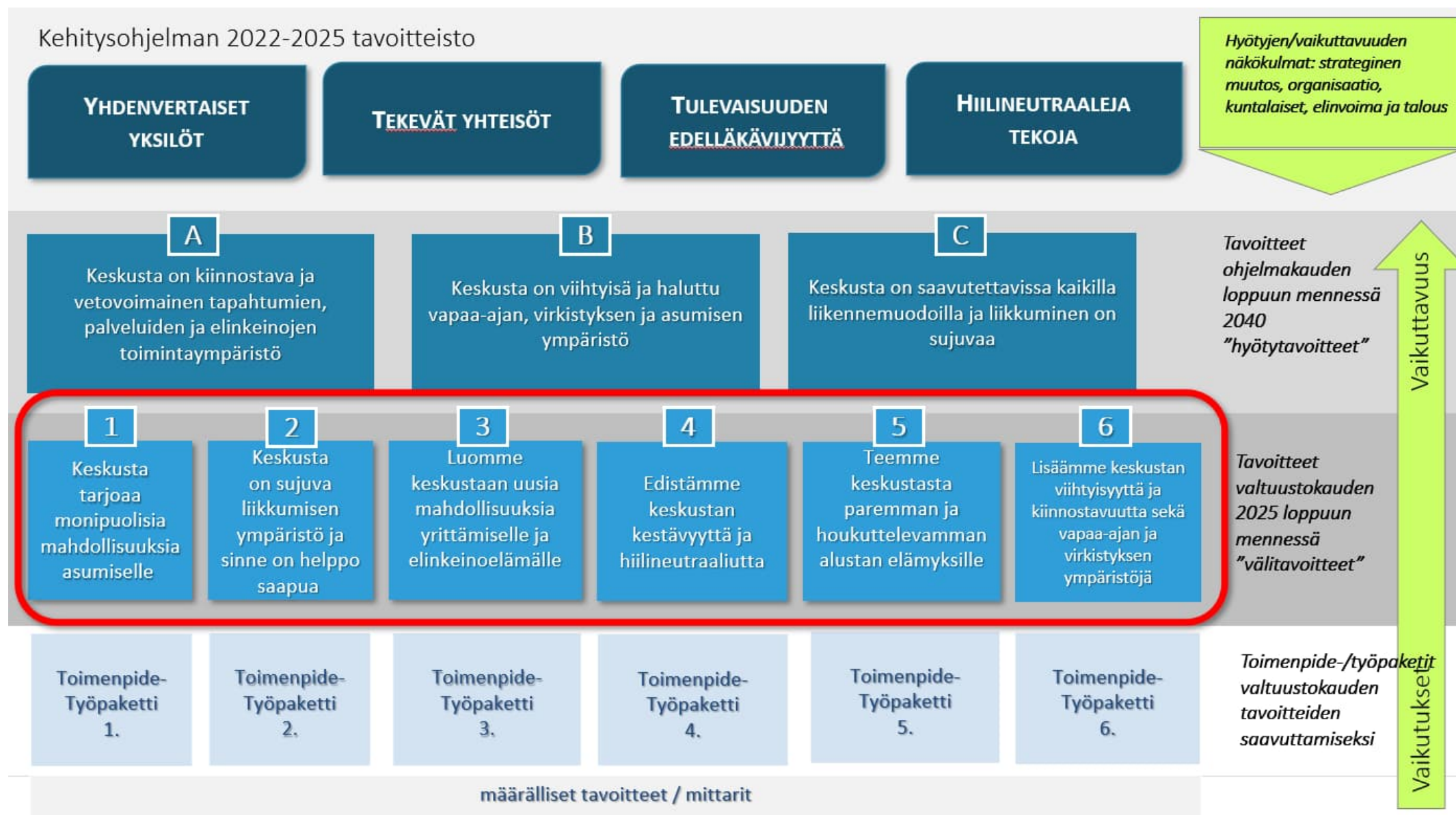
Elinvoimaluvun kehitys

Keskustan kehittämisen yksi pääindikaattoreista on elinvoimaluvun kehitys.

Kevään 2023 elinvoimaluvun tilanne julkaistaan Elävät kaupunkikeskustat ry:n 26.5-27.5 valtakunnallisen kävelykatuviikonlopun avaavassa mediatilaisuudessa perjantaina 26.5 kello 12.00 linja-autoaseman yhteydessä sijaitsevassa kaupunkikehityshankkeiden esittelytila Siluetissa.

Kaupunginhallitukselle kootaan tämän julkistuksen pohjalta keskustan elinvoiman kehityksen tilannekatsaus.

Valtuustokauden tavoitteiden toteumatilanne



MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET / MITTARIT

1

Keskusta tarjoaa monipuolisia asuinalueita ja asuntotyyppejä

Viinikanlahden, Nalkalan ja Asemakeskuksen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat asuntoja 5000 asukkaalle.

2

Keskusta on sujuva liikkumisen ympäristö ja sinne on helppo saapua

Keskustan alueella toteutetaan 3 kävelyolosuhteita parantavaa julkisen tilan työtä.
Smart Parking –pilotin ensimmäinen vaihe on käynnissä ja siihen on saatu 5 taloyhtiötä mukaan.

3

Luomme keskusta uusia mahdollisuuksia yrittämiselle ja elinkeinoelämälle

Kannen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat monipuolisia ja moderneja toimitiloja 1500 työpaikalle.

4

Edistämme keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta

Kaikista keskeisistä hankkeista laaditaan kestävän kehityksen tilannekuva, jolla hankekohtaisesti tunnistetaan Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartan tavoitteita tukevat toimenpiteet.

5

Teemme keskustasta paremman ja houkuttelevamman alustan elämyksille

Joukkoliikenteen tapahtumalipun matkoja tehdään yli satatuhatta vuosittain.
Tapahtuma-alueiden kestävän kehityksen hinnoittelu-periaate on otettu käyttöön.

6

Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistysympäristöjä

Toteutetaan kaksi kosken rantareittejä parantavaa kohdetta. Esim. Takonraitti
Keskustan julkisten tilojen pysyvien istutusten ja kasvillisuuden määrää on lisätty.

Tavoite 1: Keskusta tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia asumiselle.

Keskustassa on käynnissä laadukkaita asuinalueita erilaisilla profiileilla.

- Ranta-Tampellan kaupungin osuudet ovat valmiita. Muutama kerrostalo on vielä rakentumassa.*
- Viinikanlahden alueen asemakaavaluonnos hyväksyttiin 2022 ja loppuvuonna 2023 valmistuva kaavaehdotus mahdollistaa asuntoja noin 3 300 uudelle asukkaalle.*
- Tammelassa on käynnissä useampia täydennysrakentamisen kohteita mm. Tammelan puistokadun varrella. Täydennysrakentamisella tähdätään Tammelan asukasmäärän ja palveluiden kasvattamiseen.*
- Kannen alueelle tavoitellaan urbaania asumista seuraavaan kehitysvaiheen tornitaloihin noin 1 000 asukkaalle.*
- Nalkalan kokonaisuus on edelleen osa laajempaa Eteläpuiston asemakaava-aluetta, joka on merkitty kaavoitusohjelmaan vuodelle 2025. Näin ollen sen eteneminen valtuustokauden aikana on epävarmaa.*
- Särkänniemen elämysalueen asemakaava hyväksyttiin vuonna 2022. Asuntoja on suunnitteilla noin 600 asukkaalle.*

Mittarin sisältämät Viinikanlahti, Kansi/asemakeskus ja Nalkala tuottavat asumisen mahdollisuuksia edetessään valtuustokaudella yli 4 000 asukkaalle. Näiden lisäksi Särkänniemi, Tullin alue ja täydennysrakennushankkeet vievät määrän suurella syntyvän uusien asukkaiden mahdollistamien asemakaavojen tason yli tavoitellun 5000 asukkaan.

Viinikanlahden, Nalkalan ja Asemakeskuksen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat asuntoja 5000 asukkaalle. (** valtuustokauden määrällinen tavoite/mittari)

Tavoite 2: Keskusta on sujuva liikkumisen ympäristö ja sinne on helppo saapua.

- *Kehitysohjelmaan kuuluu sekä laajoja keskustan liikennejärjestelmän sujuvuutta edistäviä laajoja kokonaisuuksia, että pienempiä hankkeita.*
- *Keskustan saavutettavuuden kannalta toteutunut suurin ja tärkein hanke on 2021 valmistunut raitiotien 1-vaihe. Se ja tulevat vaiheet tekevät keskustan ja sen palvelut sujuvasti ja miellyttävästi saavutettavaksi nyt ja tulevaisuudessa yhä useammalle Tamperelaiselle ja seudun asukkaalle.*
- *Seuraavaksi suurin merkitys ja vaikuttavuus koko liikennejärjestelmän sujuvuuteen ja edellytyksenä eri liikennemuotojen edellytyksien parantamiin toimenpiteisiin keskustan katuverkossa ja julkisilla alueilla on maanalaisen vuoropysäköintiverkoston kokonaisuuden etenemisellä. Tämän osalta toteutui yksi tärkeä askel, kun Hämpin Parkin laajennuksen ja Viinikankadun sisäänajon mahdollistava asemakaava hyväksyttiin ja tuli lainvoimaiseksi 2022.*
- *Käynnissä on viisi rantareittien verkostoa, kävelyn olosuhteita, keskustaan saapumista ja eri alueiden välillä liikkumista parantavaa kehityshanketta (Mältinranta, Puistosilta, Takonraitti, Ratinan suvanto, Hämeenpuisto).*
- *Smart Parking –pilottia ei ole vielä saatu käyntiin. Tavoitteena olisi saada se liikkeelle 2023 syksyllä ja 2024-2025 toteutumaan.*

Keskustan alueella toteutetaan 3 kävelyolosuhteita parantavaa julkisen tilan työtä.

Smart Parking –pilotin ensimmäinen vaihe on käynnissä ja siihen on saatu 5 taloyhtiötä mukaan.

Tavoite 3: Luomme keskustaan uusia mahdollisuuksia yrittämiselle ja elinkeinoelämälle

- Keskustan merkittävin ja nopeimmin kehittyvä työpaikkakeskittymä Kannen alue toimii katalyyttinä koko keskustan elinkeinoelämälle. Alueesta on muodostunut erittäin kiinnostava moderni toimitilakeskittymä (CBD alue), minne on syntynyt viimeisen 15 vuoden aikana 3 suurta business-park kokonaisuutta, joissa jo pelkästään on yli 5000 työpaikkaa ja lukuisia yrityksiä. Seuraavassa Kannen kehitysvaiheessa on tavoitteena yhden 1500-2000 työpaikkaa mahdollistavan toimitilakokonaisuuden/business-parkin toteutumisedellytysten luominen.*
- Nokia Arenan ensimmäinen vuoden kävijämäärä oli lähes 1,5 miljoonaa. Nokia Arenan vaikutus keskustan yrittäjille on merkittävä. Hyöty ei rajoitu olemassa oleviin yrittäjiin ja yrityksiin vaan voimakas suosio on myös luonut keskustaan uusia yrityksiä. Nokia Arenan vaikutuksesta hyöttyy myös Tampereen aluetalous merkittävästi. Konserttikävijöistä yli 50% saapuu Pirkanmaan ulkopuolelta. Särkänniemen huvipuiston kehityshanke ja elämysalueen kokonaisuuden kehittäminen luovat seuraavan merkittävän elämystoimialan kasvufektin, jolla on vaikutuksia koko keskustaan ja aluetalouteen.*
- Viinikanlahden asemakaavaluonnoksessa on myös uusia toimi- ja liiketiloja sekä virkistykseen ja vapaa-aikaan liittyvän yritystoiminnan mahdollisuuksia. Varaus myös hotellille. Työpaikkoja Viinikanlahteen on arvioitu 250.*
- Matkailua ja elämystoimialan työpaikkojen syntymistä edistävät myös käynnissä olevat Suvannon alueen asemakaavamuutos, Mältinrannan kunnostaminen ja tuleva kulttuurikehän hanke.*

Kannen alueen suunnitelmat etenevät ja asemakaavat mahdollistavat monipuolisia ja moderneja toimitiloja 1500 työpaikalle.

Tavoite 4: Edistämme keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta

- *Asemakeskushankkeesta on laadittu ensimmäinen Kestävän kehityksen tilannekuvaraportti.*
- *Suomen ensimmäinen keskusta-alueen pölyttäjäpenkki -kokeilu yhteistyössä A-insinöörien kanssa toteutettiin Eteläpuistoon kesällä 2022.*
- *Tampereen keskustassa on tehty kaupunkipuu -kokeilua.*
- *Käytöstä poistettu pohjoinen Näsinsilta jätettiin purkamatta ja muutettiin sen sijaan istutuksia ja kasveja käsittäväksi puistosillaksi. Puistosillan toteutuksessa on noudatettu mahdollisuuksien mukaan kiertotalouden periaatteita.*
- *Osana pohjoismaista Nordic Innovationin rahoittamaa kiertotaloushanketta, jossa kehitetään rakentamisen prosesseja, tilaajaosaamista sekä tarjouspyyntöaineistoja ottamaan paremmin huomioon kestävän kehityksen osa-alueet kierrätettävien materiaalien sekä kiertotalouden osalta.*
- *Haasteena kestävyteen liittyvien yhteismitallisten mittareiden puuttuminen, joilla voidaan arvioida eri toimenpiteiden todellisia vaikutuksia.*

Kaikista keskeisistä hankkeista laaditaan kestävän kehityksen tilannekuva, jolla hankekohtaisesti tunnistetaan Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartan tavoitteita tukevat toimenpiteet.

Tavoite 5: Teemme keskustasta paremman ja houkuttelevamman alustan elämyksille

- *Joukkoliikennelipun ja tapahtumalipun yhdistäminen on edennyt pilottimallilla sekä kaupallisena tuotteena. Pilottimallilla tehtiin vuonna 2022 yli 120 000 matkaa ja kaupallisena tuotteena Ilveksen ja Tapparän liigaotteluissa tehtiin yli 170 000 matkaa. Palvelun käyttö on kasvusuunnassa.*
- *Haasteena on toiminnon aiheuttama suuri käsin tehtävä työmäärä ja rajoittuminen yhteen lippuoperaattoriin. Palvelun jatkuminen edellyttää teknisen prosessin kehittymistä.*
- *Tuote jatkuu pilotin jälkeen hyvin todennäköisesti vain kaupallisena tuotteena ilman kaupungin merkittävää kompensatiota.*
- *Tapahtuma-alueiden kestävän kehityksen mukaiset periaatteet laadittu ja käsitelty AKILAssa. Periaatteet lähetetään jokaiselle maankäyttöluvan saaneelle.*
- *Hinnoitteluosio otetaan myöhemmin käsittelyyn. Hinnoitteluperiaatteissa haetaan vielä yhteistä näkemystä asiasta.*

Joukkoliikenteen tapahtumalipun matkoja tehdään yli satatuhatta vuosittain.

Tapahtuma-alueiden kestävän kehityksen hinnoittelu-periaate on otettu käyttöön

Tavoite 6: Lisäämme keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta sekä vapaa-ajan ja virkistykseen ympäristöjä

- *Suurten hankkeiden ohella julkisten kaupunkitilojen kiinnostusta, viihtyisyyttä ja laatua parantavat hankkeet ja toimenpiteet ovat yhtä lailla tärkeitä. Järveltä järvelle rantareittien kehittäminen on ollut alusta asti yksi keskustan kehittämisen tärkeä tavoite, joka on edenneet hienosti.*
- *Takonraitille ryhdyttiin laatimaan asemakaavaa.*
- *Mältinrannan puistoalueen kunnostus käynnistettiin vuoropuhelulla asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Puistosuunnitelman laadinta aloitettiin.*
- *Ranta-Tampellassa Massunlastenpuisto avattiin käyttöön ja Näsinsillalle ryhdyttiin rakentamaan kävelypainotteista Puistosiltaa, joka valmistuu keväällä 2023.*
- *Vuonna 2022 toteutettiin kolme kesäkatukokeilua ja kesäkeitaan jatkokehitetty versio. Nämä palvelivat myös jääkiekon MM-kisavieraita erilaisten kisa-alueiden ja Tuomiokirkonkadun kisakadun ohella.*
- *Kulttuurikehän konseptityö valmistui ja hankkeelle haettiin 4 miljoonaa EU-rahoitusta. Hanke toteuttaa Tammerkosken länsipuolelle uuden vetovoimatekijän ja parantaa katu ympäristöjen viihtyisyyttä.*
- *Kauppahallin perusparannuksen konseptityö valmistui.*
- *Ratinan suvannon asemakaavamuutos käynnistyi. Aluetta on tavoitteena kehittää matkailukohteena, oleskelun- ja virkistykseen alueena sekä kävelyn ja pyöräilyn kulkureitteinä.*

Toteutetaan kaksi kosken rantareittejä parantavaa kohdetta.
Esim. Takonraitti

Keskustan julkisten tilojen pysyvien istutusten ja kasvillisuuden määrää on lisätty.

Kehitysohjelman painotukset 2024

1. Kannen alue – Asemakeskuksen ja Pohjoiskannan yhdistetyn laajemman suunnittelualan hankekehityksen ja asemakaavaprosessin edistäminen asemakaavaehdotusvaiheeseen (VK-tavoite 1,2,3,4 ja 6)**
2. Suurten asuinalueiden kehittäminen: Viinikanlahti, Nalkala ja Sori (VK-tavoite 1)
3. Yksityisten ja Tampereen kaupungin kehityshankkeisiin vaikuttavien vuoropysäköintilaitosten toteutusmallin ratkaiseminen ja pysäköintiin liittyvien hankkeiden ohjelmointi (VK-tavoite 2 sekä seurannaisvaikutus lähes kaikkii muihin VK-tavoitteisiin) (->jatkuu vuodelta 2023)
4. Särkänniemen alueen kehityshanke on käynnissä ja elämysalueen kehittämistä tehdään yhteistyössä Sniemi Oy:n kanssa (VK-tavoite 1, 3, 5 ja 6) (-> siirtyy toteutusvaiheeseen kun 2023 painopisteenä oli kehityshankkeen edellytysten luominen)
5. Keskustan elinkeinovision laadinta ja toimenpiteiden ohjelmointi (VK-tavoite 3)
6. 2040 kehittämissuunnitelman uusien teemojen valmistelu ja toimenpiteiden käynnistäminen
 - o Lapsia ja nuoria huomioivat toimenpiteet keskustassa, niiden suunnittelu ja ohjelmointi (VK-tavoite 6)
 - o Keskustan kestävyttä ja hiilineutraaliutta edistävät hankkeet ja toimenpiteet (VK-tavoite 4)
 - o Keskustan viihtyisyyttä ja kiinnostavuutta lisäävät nopeat toimenpiteet (VK-tavoite 6)
 - o DDCC – Älykaupunki kaupunkilaisille Lippulaiva 4 – Turvallinen kävelijän keskusta (VK-tavoite 2, 3, 5 ja 6)
 - o Kulttuurikehän ja keskustan taideohjelman valmistelu (VK-tavoite 5 ja 6)
 - o Tampereen metaverse -tavoitteiden edistäminen keskustan kehittämisessä (VK-tavoite 2, 3, 5 ja 6)

Ohjelmasuunnitelman päivitys

Ohjelmasuunnitelman keskeiset muutokset/täydennykset:

- 2022-2023 tehdyn strategiaproessin tulokset ja keväällä hyväksytyt tavoitteisto työpaketteineen ja mittareineen.
- Tampereen keskusta 2040 –kehittämishojelman päivityksen edellyttämät muutokset
- Vaiheleiskaavaan tulevia keskustaa koskevia ratkaisuja
- Ajantasainen hankeohjelmointi eli roadmap
- Kaikki organisointia, PALM-suunnittelua, riskienhallintaa, hankeohjelmointia jne koskevat ajankohtaiset päivitykset

Ohjelmasuunnitelma on kehitysohjelman operatiivisen johtamisen työkalu, joka tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi ohjelmajohtamisen periaatteiden mukaisesti.



Viiden tähden keskusta keskustelufoorumi

Keskustelufoorumi 2023

- Pormestarin päätöksen mukaisesti kehitysohjelmalle on perustettu keskustelufoorumi, jonka tarkoituksena on tuoda monialaista näkemystä ja syötteitä kehitystyöhön.
- Viiden tähden keskustan keskustelufoorumi on tutustunut kevään aikana keskustan kehittämisen tilanteeseen sekä nyt hyväksyttävänä olevaan Tampereen keskusta 2040 –kehittämisojelman.
- Keskustelufoorumissa käydyn keskustelun pohjalta on koottu kaupunginhallitukselle asioita ja syötteitä, joihin tulisi jatkossa kiinnittää erityistä huomiota keskustaa kehitettäessä.

Keskustelufoorumin kokoonpano

Jussi Tanhuanpää, pj	Kaupunkikehitys ja rakentaminen/ Kauppakamari aluesuunnittelu- ja liikennevaliokunta
Sami Kerman	Elämys- ja tapahtumatoimiala / Tapahtumateollisuus Ry
Kirsi Koski	Asumisen kehittäminen / Tampereen opiskelija-asuntosäätiö
Erika Hilden	Keskustan yrittäjien, kiinteistönomistajien ja kaupungin kolmikantayhteistyö / Tampere Tunnetuksi Ry
Riikka Töytäri	Keskustan yrittäjien, kiinteistönomistajien ja kaupungin kolmikantayhteistyö / Tampere Tunnetuksi Ry
Salla Jokela	Kaupunkisuunnittelu ja kestävä kaupunkikehitys/ Tampereen yliopisto
Kalle Vaismaa	Kestävä liikkuminen/ Tampereen yliopisto
Harri Nojonen	Keskustan turvallisuuden edistäminen/ Sisä-Suomen poliisilaitos
Harri Airaksinen	Matkailu ja elinkeinot/ Business Tampere Oy
Maire Kauhanen	Ikäihmiset / Tampereen vanhusneuvosto
Julia Malvikko	Korkeakouluopiskelijat / Tampereen ylioppilaskunta
Linda Vallenius	Korkeakouluopiskelijat/ Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta
Liisi Ahlberg	Lasten ja nuorten keskusta/ Nuorisovaltuusto
Aleksi Peltosaari	Lasten ja nuorten keskusta/ Nuorisovaltuusto
Tero Tenhunen	TRE/Strateginen hankekehitys
Minna Seppänen	TRE/Strateginen hankekehitys
Mikko Siitonen	TRE/Strateginen hankekehitys
Markus Joonas	TRE/Strateginen hankekehitys
Tuomas Huhtala	TRE/Strategia

Keskustelufoorumin antia 1/2

- "Kulkuvälineestä riippumatta perille asti" - helppo tulla, hyvä kävellä
Väylät ja pysäköinti mietitään kokonaisuutena: kävellen, pyörällä, autolla, joukkoliikenteellä. Pitkäkestoiset investoinnit suunnitellaan yhdessä, ei vastakkainasettelua eri liikennemuotojen välillä:
 - o Maanalaisen pysäköinnin verkoston etenemisen merkitys keskustan koko liikennejärjestelmän ja muiden tavoitteiden toteutumiselle. Raitiotie ja sen jatko tärkeitä kehittämisen osana
- "Vetovoima on ok - mielikuvissa kuitenkin haasteita" - ensivaikutelma tärkeä imagolle
Viestintä kaikille sidosryhmille tärkeässä roolissa – ison kaupungin elkeet:
 - o Asemakeskuksen rakentaminen, ihmismittakaavainen korkea rakentaminen, elinkeinojen muutoksen vaikutus
 - o "tehrään tästä nyt numeroo"
- "Siisteys, terveys ja turvallisuus" - vaateet korostuvat
Painotus suunnitteluvaiheessa tapahtuvalla ennalta ehkäisyllä:
 - o Suunnitteluvaiheen osallistaminen ja vastuutus, taloyhtiöiden roolin vahvistaminen
 - o Kaikki kaupunkitilat ovat tärkeitä ihmisten hyvinvoinnin ja kaupungin imagon kannalta - Mottona: koko ajan kunnossa
 - o Ilman laatu niin ulkona kuin tiloissa sisälläkin

Keskustelufoorumin antia 2/2

- "Kauppa ja tapahtumat ovat osa kaupunkikulttuuria"

"Kulttuurilla samanlaiset vaikutukset ihmisen terveyteen kuin liikunnalla"

- Tapahtumapaikkojen saavutettavuus ja monikäyttöisyys, luovuutta tukevat tilat ja niiden mahdollistava tekniikka
- Esim. CED alueen kehittäminen tukee kasvavaa elämystalouden toimialaa ja matkailua sekä hotellikapasiteetin kasvua

- "Etätyö ja –opiskelu, elämäntavat muuttuvat"

Ovatko asunnot 55 000 asukkaalle lisää riittävästi?

- Osallistaminen suunnittelussa, lasten ja nuorten huomioonotto
- Esim. ICT-yritykset muuttavat Hervannasta keskustaan runsaampien palvelujen (mm. lounaspaikat) vuoksi

- "Yritykset ja asuminen tuovat palveluja keskustaan"

Keinona mm. keskustan elinkeinovision muodostaminen

- Ihmiset houkuttelevat palveluja ja kauppaa, keskustassa sopivassa suhteessa toimisto- ja asuintiloja
- Keskustakampuksen kehittäminen tärkeänä osana keskustan kehittämistä

- "Tilaa ja tiloja luovuudelle"

Asukkaiden omatoimisuuden kannustaminen

- Monikäyttöiset tilat ja alueet, viheralueet ja kaupunkiviljely

Tampereen keskusta 2040

kehittämishojelman päivitys

TAMPERE.
FINLAND

TAMPEREEN KESKUSTA 2040



KEHITTÄMISOHJELMA 2023–2040
TAMPEREEN KAUPUNGINHALLITUS 29.5.2023



Valokuva: Arkkitehtitoimisto M2N



Valokuva: Visit Tampere.



Valokuva: Visit Tampere/Jukka Salminen.



Valokuva: Visit Tampere/Katu



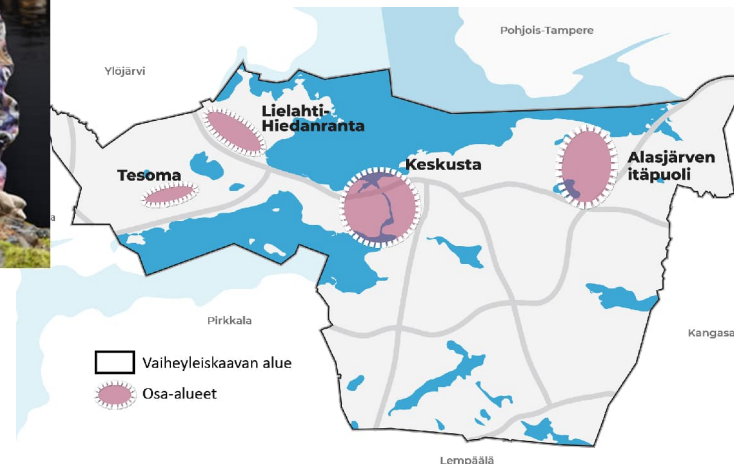
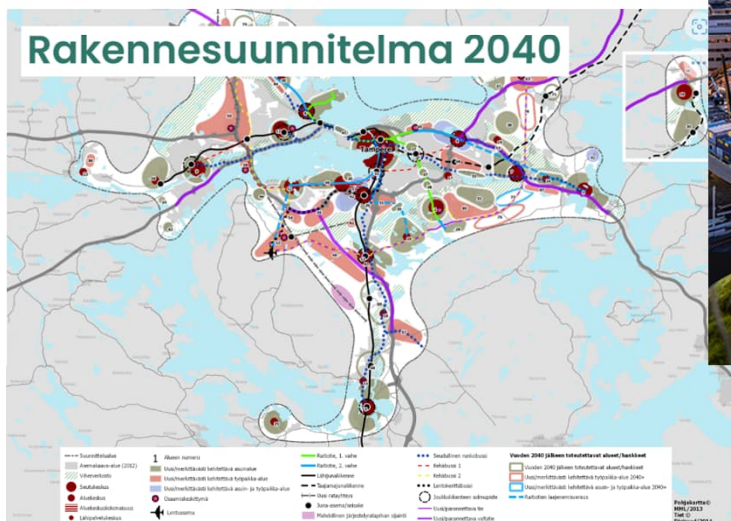
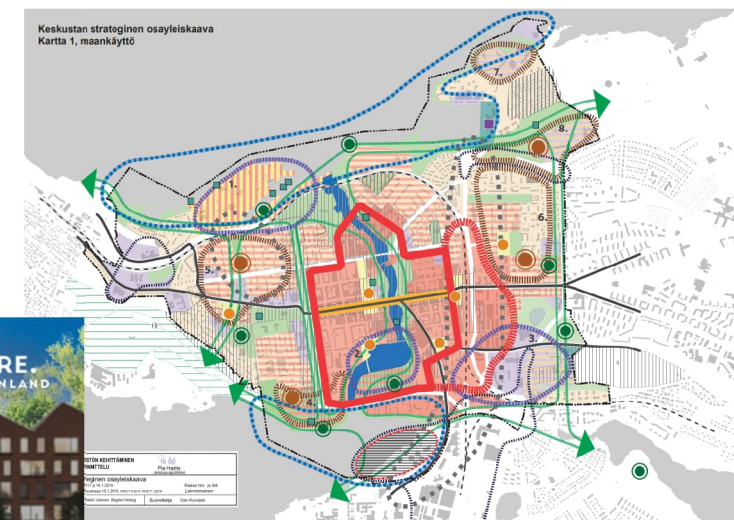
Valokuva: Visit Tampere/Olga Savits.



Valokuva: DSK Tampere/Sofia Viertala.



2040 päivityksen strategiaviitekehys ja liittyvät ohjelmat



Kehittämishohjelma 2040 – mikä muuttuu?

1. Tavoitevuosi muuttuu 2030 -> 2040
2. Huomioitu ilmiöitä, trendejä ja uuden kaupunkistrategian painopisteet
3. Edellistä versiota kiteytetympi strateginen kokonaisuus
 - o tavoitekeskeisempi ja konkreettisempi, havainnollisempi, helppolukuisempi
4. Keskustan kehittämisen visio on myös uudistettu ja kirkastettu
5. 2040 tavoitteet
 - o Ylätason määrälliset ja laadulliset tavoitteet päivittyvät – hyötytavoitteiden päivitys, joiden pohjalta on nyt käynnissä olevan 2022-2025 valtuustokauden kuusi tavoitetta ja niiden työpaketit johdettu ja hyväksytty kaupunginhallituksessa jo edellisenä keväänä.
 - o Teemakokonaisuuksiin on yhdessä muiden palvelualueiden ja sidosryhmien kanssa prosessin aikana tunnistettu niiden keskeiset tavoitteet, niillä saavutettavat hyödyt sekä kärkihankkeet

Kehittämisohjjelma 2040

Uusia näkökulmia, painoarvon muutoksia ja avauksia

1. Ihmisläheisen kehittämisen näkökulma keskustan kehittämisessä ja suurissa kaupunkikehityshankkeissa on tulevaisuudessa keskeinen strateginen näkökulma.
2. Lasten ja nuorten keskustan painoarvon lisääminen
3. Keskustan kattavan elinkeinovision laadinta
4. Keskustan tapahtuma- ja elämystoimialan edellytysten luomiseen panoksia
 1. "Congress & Event District" ajattelun jatkaminen ja skaalaaminen
 2. Hotelliselvitys -> majoituskapasiteettitarpeiden huomiointi ohjelmassa
5. Keskustan turvallisuutta koskevien ennalta ehkäisevien toimenpiteiden lisääminen, kuten Älykaupunki kaupunkilaisille kehitysohjelman kanssa yhteinen "Turvallinen kävelijöiden keskusta yhteisteema"
6. Keskustan kaupunkiympäristön laadun ja vihreyden merkityksen korostuminen
7. Tampereen metaverse -tavoitteiden edistäminen keskustan kehittämisessä

TAMPEREEN KESKUSTAN VISIO 2040

Vuonna 2040 Tampere on lunastanut paikkansa pohjoismaisten suurten kaupunkien joukossa. Rautatieaseman ympärille on syntynyt näyttävä, metropolimaisesti sykkivä maailmanluokan tapahtumapaikkojen, korkean osaamisen ja korkean rakentamisen keskittymä. Tammerkosken länsipuolen historiallinen keskusta puolestaan on profiloitunut entistä enemmän kulttuurin ja virkistyspalveluiden alueeksi.

Keskustaan on syntynyt useita uusia, kansainvälisesti kiinnostavia matkailukohteita ja tapahtumia. Matkailun ympärivuotisuuteen ja elämystalouden kasvuun on panostettu sekä kaupunkisuunnittelussa että kaupunkikehittämisessä. Järvet monipuolisine virkistyspalveluineen ovat osa keskustan asukkaiden arkea ja kaupungin kovinta matkailullista ydintä.

Älykkäät digitaaliset ratkaisut ovat tehneet kaupungista toimivamman ja turvallisemman. Raitiotie kuljettaa asukkaat ja vierailijat vaivattomasti ja päästöttömästi keskustaan ja takaisin kaikista ilmansuunnista. Pysäköinti ja läpikulkeva autoilu on siirtynyt pääosin maan alle. Kaupunkitiloja on kehitetty ensisijaisesti viihtyisinä kävelyn, pyöräilyn, oleskelun alueina ja keskustakortteleita kivijalkakaupan keitaina.

Kaupunkikulttuuri kukoistaa pienipiirteiseltä ruohonjuuritasolta suuriin stadionkonsertteihin. Lapsille ja nuorille on tarjolla monipuolisesti matalan kynnyksen liikunnallisia ja kulttuurisia aktiviteetteja, harrastusmahdollisuuksia ja omaehtoisen tekemisen tiloja.

Tampereen keskustassa rosainen teollisuushistoria ja ikiaikaiset vesiväylät kohtaavat modernin kaupunkiympäristön ja uuden vuosituhatosen elämätavan omaleimaisesti, mutkattomasti ja ihmislähtöisesti.

VISIO

Vuonna 2040 Tampere erottuu edistyksellisen, elämyksellisen ja omaleimaisen keskustan ansiosta.

Tampereen keskusta 2040

Määrälliset tavoitteet



Tampereen keskustassa vuonna 2040

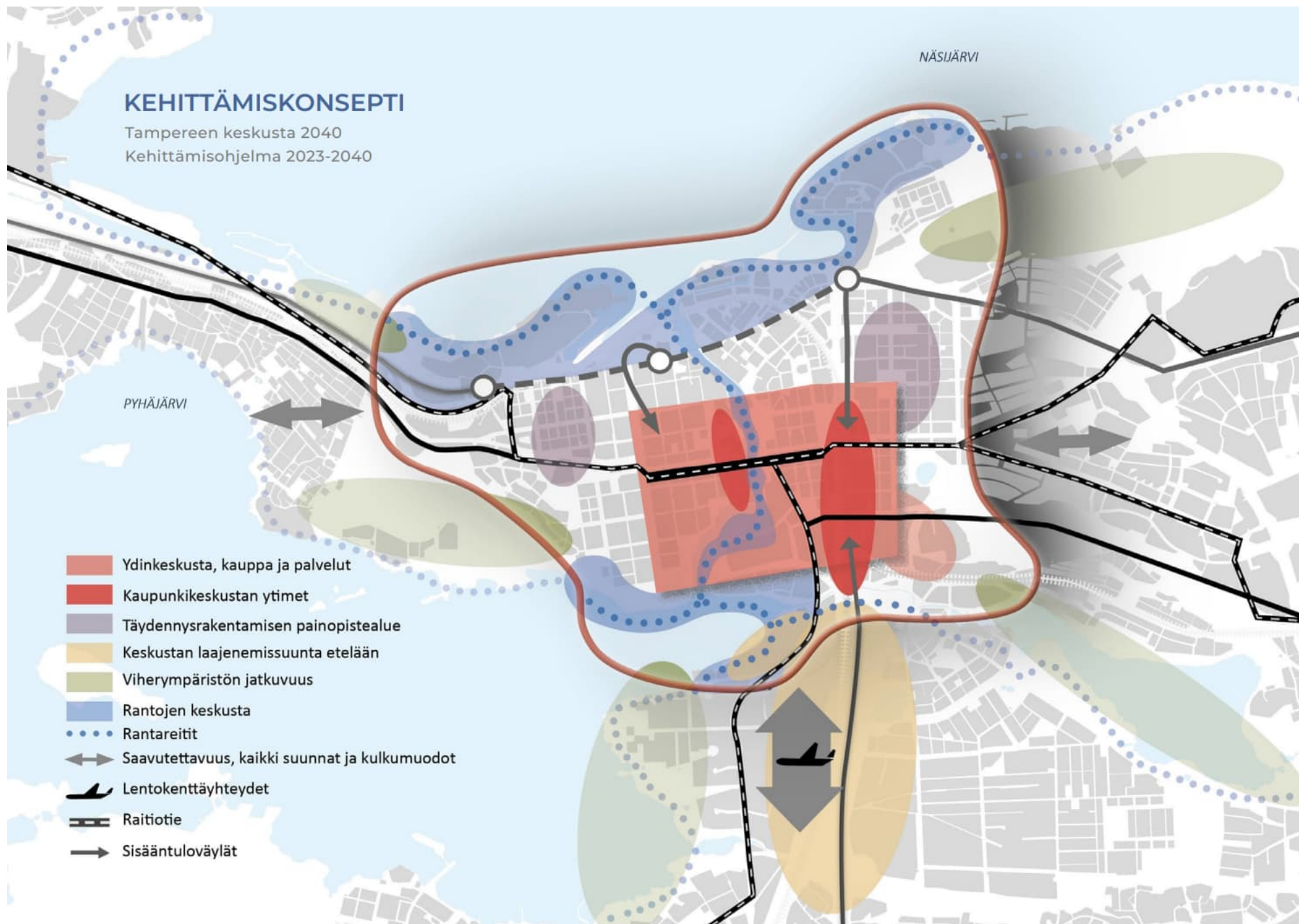
- Väestö toteutuneena asukaslukuna: 55 000 asukasta
- Työpaikat toteutuneina työpaikkoina: 55 000 työpaikkaa
- Kaupallinen elinvoimaluku EKK: > 4

Määrällisten tavoitteiden mukaiset muutokset

- Väestö 2022-2040: +11 807 uutta asukasta (keskimäärin +656/vuosi)
- Työpaikat 2021-2040: +8 009 uutta työpaikkaa (keskimäärin +422/vuosi)
- Kaupallinen elinvoimaluku EKK 2023-2040: +0,537 kasvu (keskimäärin +0,032 / vuosi).

Määrällisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Seurantaluvut ovat Tampereen keskustan strategisen kehittämisen tärkeimpiä tunnuslukuja.

Visiota toteuttava kehittämiskonsepti kuvataan kartalla. Konseptikartta kuvaa Tampereen keskustan strategista tavoitetilaa vuonna 2040. Se kuvaa yksinkertaistetusti tavoiteltavaa kaupunki-keskustan kokonaisuutta.



Kehittämisteemat ja -tavoitteet

Kaupunkiympäristö

- 1 Liikenne ja liikkuminen
- 2 Rakentaminen ja arkkitehtuuri
- 3 Puistot ja kaupunkitilat



Toimintaympäristö

- 4 Kaupunkikulttuuri, tapahtumat ja matkailu
- 5 Asuminen ja elämäntapa
- 6 Elinkeinot ja osaaminen

3.1. LIIKENNE JA LIIKKUMINEN

Tavoitteet 2040

- Helpottaa keskustaan saapumista läheltä ja kaukaa
- Sujuvoittaa liikkumista keskustan sisällä
- Lisätä keskustan liikennejärjestelmän muuntojoustavuutta
- Tehdä kävelijästä katujen tärkein kulkija

3.2. RAKENTAMINEN JA ARKKITEHTUURI

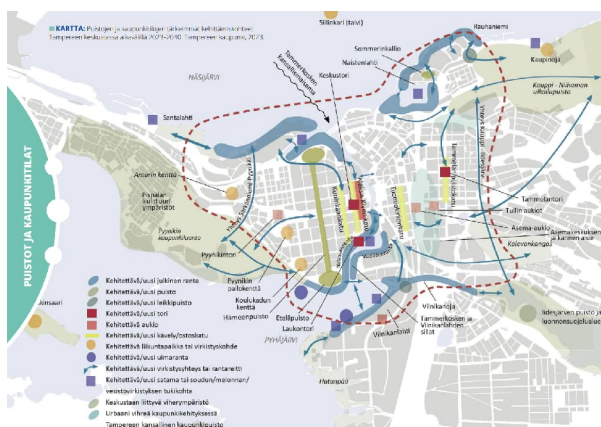
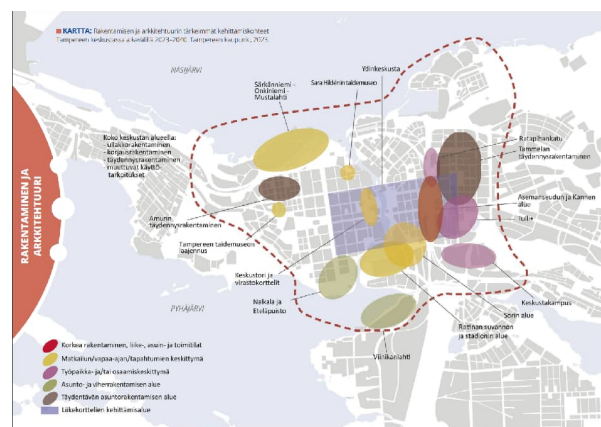
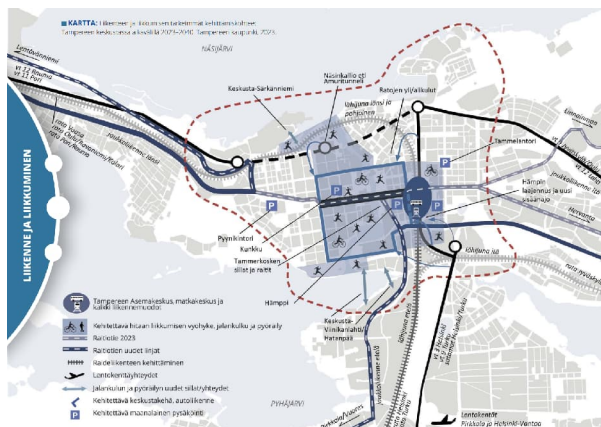
Tavoitteet 2040

- Vahvistaa koko Tampereen imagoa ja identiteettiä
- Tehdä kiinnostavaa ja korkeatasoista arkkitehtuuria
- Rakentaa kaupunkia, infraa ja ympäristöä kestävästi
- Aktivoida julkiset kaupunkitilat monipuolisiksi

3.3. PUISTOT JA KAUPUNKITILAT

Tavoitteet 2040

- Lisätä urbaania kaupunkiluontoa ja sen monimuotoisuutta
- Sopeutua muuttuvaan ilmastoon
- Vaalia kansallismaisemaa, kaupunkimaisemaa ja kulttuuriympäristöjä
- Parantaa viheralueiden saavutettavuutta
- Lisätä julkisten kaupunkitilojen siisteyttä ja palveluja



3.4. KAUPUNKIKULTTUURI, TAPAHTUMAT JA MATKAILU

Tavoitteet 2040

- Vahvistaa Tampereen mainetta kansainvälisen tason tapahtuma- ja kulttuurikeskittymänä
- Kasvattaa elämystaloutta ja vahvistaa sen ympärivuotisuutta
- Lisätä vierailijoiden ja asiointien määrää ja pidentää viipyämiä
- Luoda kaupunkikeskustaan maan paras tapahtumapaikkaverkosto
- Kytkeä järvet ja vesistöt toiminnalliseksi osaksi keskustaa



3.5. ASUMINEN JA ELÄMÄNTAPA

Tavoitteet 2040

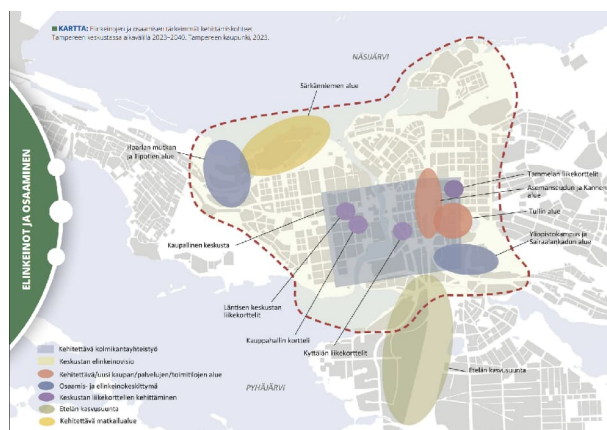
- Tarjota ihmisille monipuolisia asumisen muotoja
- Ottaa elinkaariajattelussa huomioon kaikki ikä- ja väestöryhmät
- Tarjota keskustan asukkaille kohtaamisen paikkoja
- Tukea kaupunkimaista ja kestäväää elämäntapaa



3.6. ELINKEINOT JA OSAAMINEN

Tavoitteet 2040

- Luoda Tampereen keskustalle viiden tähden yritysalueprofiili
- Tarjota loistava saavutettavuus ja maan parhaat toimitilat
- Turvata erinomaiset kaupan ja muut palvelut
- Mahdollistaa riittävä hotelli- ja majoituskapasiteetti keskustassa
- Lisätä Tampereen ja keskustan kansainvälisyyttä



■ **KUVA:** Tulevan Viinikanlahden alueen rannoilla yhdistyvät vesi, puistot ja kaupunkiaukiot. Tampereen kaupunki / Arkkitehtitoimisto NOAN 2022.



3.3. PUISTOT JA KAUPUNKITILAT

Tavoitteet 2040

- Lisätä urbaania kaupunkiluontoa ja sen monimuotoisuutta
- Sopeutua muuttuvaan ilmastoon
- Vaalia kansallismaisemaa, kaupunkimaisemaa ja kulttuuriympäristöjä
- Parantaa viheralueiden saavutettavuutta
- Lisätä julkisten kaupunkitilojen siisteyttä ja palveluja

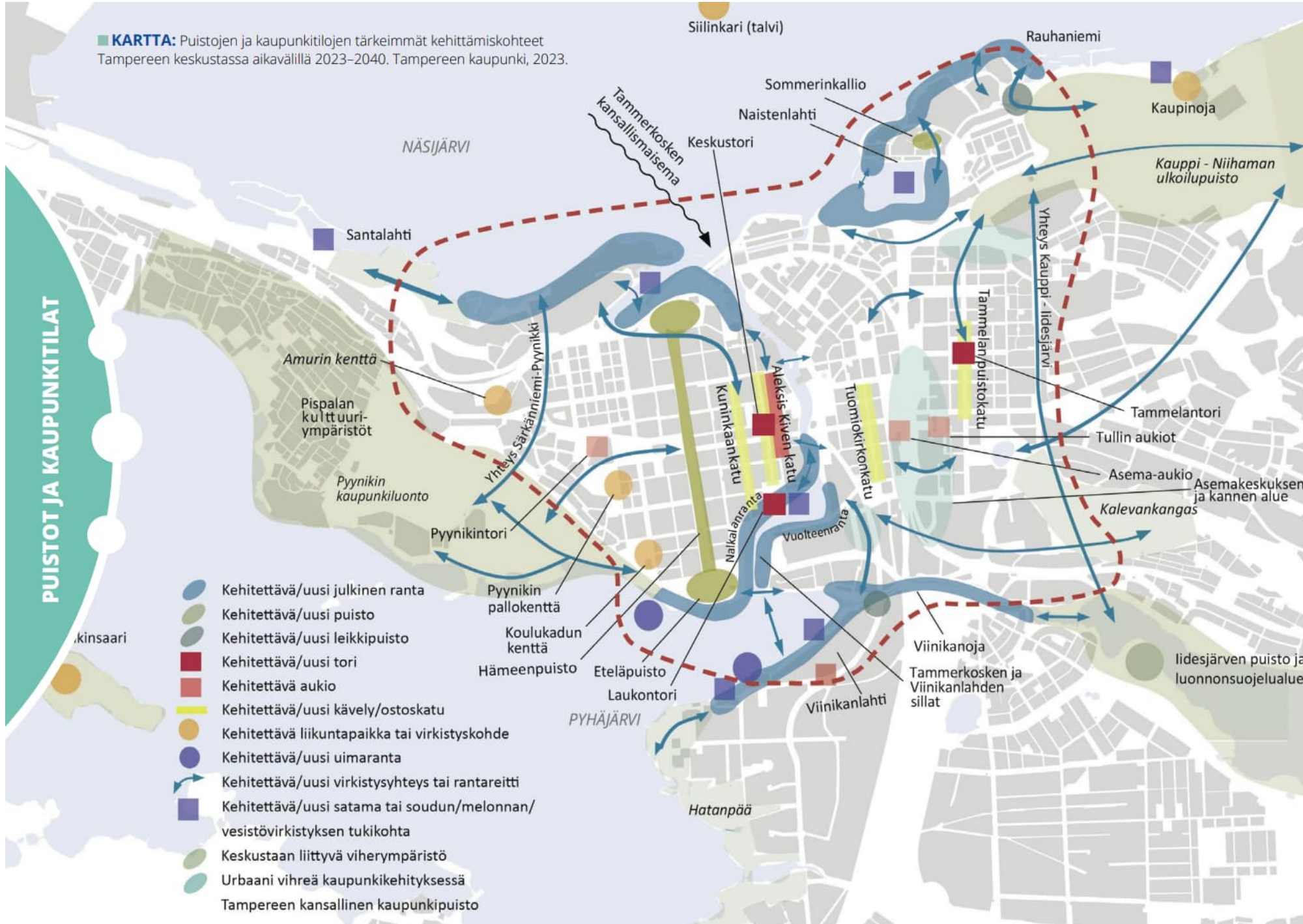
Tavoiteltavat hyödyt 2040

- Kaupunkiluonnon biodiversiteetti ja muuntokyky paranevat
- Sään ääri-ilmiöt ennakoitu rakentamisessa ja kunnossapidossa
- Riittävästi yhteisiä paikkoja kasvaville asukas- ja käyttäjämäärille
- Rannat ovat tärkeä osa ihmisten virkistystä ja matkailun vetovoimaa
- Julkiset kaupunkitilat ovat siistejä, houkuttelevia ja viihtyisiä

Kärkihankekokonaisuudet 2023–2040

- Pyhäjärven, Tammerkosken ja Näsijärven rantojen kehittäminen
- Kansallinen kaupunkipuisto
- Torien ja aukoiden toiminnallinen ja ympäristöllinen kehittäminen
- Kannen alueen uudet julkiset kaupunkitilat ja puistot
- Ratinan suvannon ja stadionin ympäristön kehittäminen
- Viinikanojan siirto ja kunnostus.

18 • Tampereen keskusta 2040 • Kehittämissuunnitelma 2023-2040



Kärkihankekokonaisuuksien aikataulu



KÄRKIHANKEKOKONAIUUDET

Hankkeen nimi	Hankkeen vaiheet ja suunnittelu aikataulu								Tema 1 Lähi- ja kaukoliikenne	Tema 2 Rakennaminen ja verkottaminen	Tema 3 Pääreit ja kaupunkeittain	Tema 4 Kaupunkikokoon, tapahtumat ja markat	Tema 5 Asuin- ja elämäntila	Tema 6 Elämys ja osallisuus	Päätösvaltavat osahankkeet 2023-2030	Yhteensovituksen ja ennakoinnin tarpeet 2023-2030/40	Toteutuneet merkittävät osahankkeet noin 2010-2023	
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030-2040										
1 Tampereen asemansuuden ja kannen alue									X	X	X	X	X	X		Yhteensovituksen ja ennakoinnin tarpeet 2023-2030/40: Tampereen henkilöratapiha ja itenäisyydenkadun alkukululta sekä 4 ratasillaa. Kansil 2 / Pohjoiskansil ja asemakeskus 1-vaihe.	Toteutuneet merkittävät osahankkeet noin 2010-2023: Arena ja kannen ensimmäinen vaihe.	
2 Maanalaisten pysäköintiverkosto ja ajoyhteydet sekä muut julkiset rakenteelliset auto- ja pyöräpysäköintilaitokset	S	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST							X	P-Hämpin laajennus. Kunkun parkki ja Amurintunneli. Viinikanlahden pysäköintilaitokset. Tammelan toriparkki. Pyöräpysäköinti. Alykkään pysäköinnin digitaaliset mahdollisuudet Smart Park Tampere.	P-Hämpin. Pysäköintilaitosten digitaaliset opasteet ja operointijärjestelmät. Kunkun parkin ja Amurintunnelin suunnitelmat. Tammelan toriparkin esiselvitykset.	
3 Tammekosken ja keskustan sillat ja rantareitit										X	X	X				Yhteensovitus Savannon itäraunan raitti ja Viinikanlahden sillat. Hatantään valtatie ratikkasilta ja Viinikanojan siltoja ja rantareitit.	Laukon silta. Palatsinraitti. Ratinan tunneli ja Ratinanraunan reitit. Hämeen silta ja Näsin siltojen alitukset. Vaprikinraitti. Ranta-Tampellan rantareitit. Näsin puistot.	
4 Keskustakatuja ja -kehän saneeraukset	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST		X	X	X	X	X		Kaupallisen ydinkeskuksen asiointikatut. Joukkoliikenteen kadut.	Rautatiekatu / Ratapihankatu ja kehän toimivuus.	
5 Raitiotie ja joukkoliikenneterminaalit	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST		X	X	X	X	X		Raitiotien Pirkkaan haara Hatantään valtatie. Joukkoliikenteen terminaalien periaate- ja sijaintiratkaisut.	Joukkoliikennejärjestelmä. Valtakunnallinen raideliikenne. Kansainvälinen lentoliikenne. Laiva- ja vesibussiliikenne. Matkakehityksen sujuvuus.	Hämeenkadun joukkoliikennetukit. Raitiotie TAYS-Sorinankatu ja Hervanta Pyykkintori.
6 Etelän laajennussuunnan liikeneratkaisut	S	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST		X	X	X	X	X		Ratasillat, Tampereen valtatie ja Viinikan liikennealue.	Etelän suunnan liikenneverkko ja maankäytön muutokset. Sisäntulo- ja kehäyhteydet. Viinikanojan siltoja. Järjestelyratapihan tulevaisuus.	Viinikan liikenneympäristön kunnostukset.
7 Särkänniemen tapahtuma-alue	ST	ST	ST	T	T	T	T	T		X	X	X	X	X		Särkänniemen ja satama-alueen peruskorjaus sekä kehittäminen. Rantareitti Finlayson-Mustalahden Särkänniemen sekä kävely-yhteys Hämeenpuisto-Särkänniemen. Paasikivenkatu. Särkänniemen monitoimihalli.	Sillat, ratikka ja jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteydet keskustaan. Amurintunneli ja Kunkun parkki. Mustalahden laiva- ja mus vesiliikenne.	Särkänniemen tapahtumarentu.
8 Viinikanlahti										X	X	X	X	X		Asemakaavaehdotus ja taimoisuus. Vesi- ja ympäristöasiat. Itävedepuhdistamon purku. Ympäristökunnostukset. Rantatähtyt. Koulu/päiväkotiliikuntahalli. Pysäköintilaitokset. Satama. Soutu- ja melontakeskus. Ulmaranta ja rantapuihot. Vesistöillat. Tontinluovutukset ja toteutus kortteleilla.	Yhteensovitus asemakaava/vesilupa. Raitiotien Pirkkaan haara. Rantatähtytöjen kestävä massanhankinta ja aikataulutus. Ympäristökunnostukset ja Viinikanojan siltoja. Iärvimattakatu ja vesistövirikitys. Kansallinen kaupunkipuisto.	Kansainvälinen ideakilpailu. Koordinoitu yleissuunnittelu kaupunki/infra/ympäristö. Selvitykset. Asemakaavaohjelmien, tietonäyttöjen ja mallintava suunnittelu. Pumppuamokkunen, siltojen ja väliaikainen maaseointi.
9 Ratinan savannon ja Tampereen stadionin alue		S	S	T	T	T	T	T		X	X	X	X	X		Savannon itäraunan jk/pp-raitti. Vuolteen silta. Ratinan stadionin ja niemen kehitys.	Viinikanlahden liikeneratkaisut ja -yhteydet. Ratinan savannon raitti ja sillat. Ratinan stadionin kunnostustarpeet.	Laukon silta. Vuolteenori. Kosma. Ratinan kauppa-alue. Stadionin ja Ratinan kauppa-alueen välillä jk pp-raitti. Jk/pp-tunneli.
10 Museohankkeet (Taidemuseo ja Sara Hildénin taidemuseo)			S	S	T	T	T	T		X	X	X				Toteutuksen edellytysten alustusten asemakaavamuutokset. Taidemuseohankkeen täydennysrakentamismahdollisuuden tutkiminen.	Kulttuurirakennus. Kansallinen kaupunkipuisto. Finlaysonin alueen kehitys.	Taidemuseon laajennuksen suunnittelukilpailu. Sara Hildénin taidemuseon kansainvälinen suunnittelukilpailu.
11 Amurin ja Tammelan täydennysrakentaminen	S	S	S	ST	T	T	T			X	X	X	X	X		Pyykkintorin ympäristö ja Amurin yksityiset täydennysrakentamishankkeet. Tammelan tori/ toriparkki/raikkeitä, viher- ja liikenne- ja pysäköintisuunnitteluun toteutus, yksityisen täydennysrakentamisen hankkeet ja yhteishankkeiden edistäminen.	Maapoliittain linjat ja kannustimet. Pysäköintipolitiikka ja -järjestelmä. Asuntokokojen ohjaus myös perheasuntoihin. Amurissa läänikeskuksen visio, Amurintunneli ja keskeiset pysäköintiratkaisut. Tammelan pysäköintijärjestelmä ja toriparkki.	Amurin yleissuunnitelma. Tammelan yleissuunnitelma, liikennekehittämissuunnitelma, viherkehittämissuunnitelma ja pilotit, energiaselvitykset ja -hankkeet. 3D-virtuaalimalli verkkoalueesta, yhteistyöryhmä ja taloyhtiöyhteistyö, väliaikaiset toritilat, Tammelan stadion, lukuisat yksityiset asemakaavat, Tavara-asema.
12 Naikalan ja Eteläpuiston alue	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST	ST		X	X	X	X	X		Asemakaavamuutosten laatiminen.	Länsikeskuksen visio, Kansallinen kaupunkipuisto.	Eteläpuiston koulu ja päiväkotit.

LIITE 1 | Kärkihankekokonaisuudet, kartta ja luettelot

